

مهاجران افغان برای ایران فرصت هستند یا تهدید؟

عباس عبدی در یادداشتی در روزنامه اعتماد به جنجال روزهای اخیر درباره مهاجران افغان پرداخته است.

به گزارش سایت خبری پرسون، عباس عبدی، فعال سیاسی اصلاح طلب در یادداشتی با تیتراژ «مهاجران افغانستانی» نوشت:

حضور افغانستانی‌ها در ایران کم‌کم در حال تبدیل شدن به یک مسأله‌ای عمومی است و به نظر می‌رسد جریان‌های فرصت‌طلب نیز دنبال گرفتن ماهی از این آب گل‌آلود هستند و این خطر وجود دارد که موجب برخی تنش‌های موردی نیز بشود. البته پلیس در یک مورد مهم، اقدام به بازداشت افراد مهاجم به مهاجرین کرده است.

واقعیت این است که ایران در منطقه‌ای قرار دارد که همیشه ظرفیت چنین بحران‌هایی را داشته است. به‌طور دقیق از نیم قرن پیش یعنی در سال ۱۳۵۲ که ژنرال محمد داودخان علیه پسر عموی خود ظاهرشاه کودتا و او را از تخت سلطنت خلع کرد افغانستان وارد دوره بحرانی شد.

وعده بر زمین مانده رئیسی در ساماندهی «مهاجران افغان» / نگرانی مردم، اولویت دولت و مجلس نیست؟

پشت پرده هجوم مهاجران افغان به ایران / استفاده‌های افغان‌ها در انتخابات مجلس صحت دارد؟

البته پیش از آن نیز وضع خوبی نداشت و اگر خوشبین باشیم شاید محمد داودخان گمان می‌کرد که در مسیر توسعه افغانستان گام خواهد برداشت. از این رو شاه مخلوع هم مخالفتی نکرد و استعفا داد و به سادگی سلطنت تبدیل به جمهوری شد.

ولی این یک تحول صوری بود که در نهایت به کودتاهای بعدی و افزایش خشونت، سپس دخالت بیگانه و جنگ بی‌پایان داخلی انجامید. در این میان این مردم افغانستان بودند که از پس زندگی خود برنمی‌آمدند و راهی کشورهای همسایه و از همه مهم‌تر ایران و پاکستان شدند.

در پاکستان عموماً در اردوگاه‌های پناهندگان بودند ولی در ایران به دلایل فرهنگی و مذهبی و نژادی و از همه مهم‌تر نیاز به نیروی کار ساده، جذب بازار کار شدند. بخش مهمی از کار آجری‌ها، گاو‌داری‌ها، مرغداری‌ها، کشاورزی و باغداری، کارگران ساختمانی و خدمات شهری مثل رفتگری و نظافت و... را عهده‌دار شدند.

البته همیشه حساسیت‌هایی وجود داشت، ولی در مجموع مهاجران آرامی بودند و اگر خشم و خشونت هم از آنان دیده می‌شد، بیشتر از همه ناشی از اختلافات میان خودشان بود. مهم‌ترین مشکل آنان، حضور غیرقانونی و ثبت‌نشده است و نه اصل حضور آنان. اینکه هر گاه اراده کنند ۱۰ تا ۱۵ نفر آنان را در یک شوتی قرار دهند و با انواع حیل از اقصی‌نقاط مرزی بیاورند در تهران، مشکل افغانستانی‌ها نیست، مشکل فقدان اراده برای مقابله با یک رفتار غیرقانونی است.

به همین علت نیز نباید مشکلات درونی خود را نادیده بگیریم. آنان برای پیدا کردن یک زندگی امن و بهتر از وضع فعلی و قبلی از افغانستان فرار می‌کنند. این کاری است که هر انسانی انجام می‌دهد، مشکل در طرف ایران است که نه جلوی آنان را می‌گیرد و نه حضور آنان را به‌طور رسمی و ضابطه‌مند می‌پذیرد تا هم مسوولیت داشته باشند و هم مالیات دهند و هم از خدمات عمومی استفاده کنند. نتیجه این می‌شود که برخی از مردم مشکلات خود را متوجه پناهندگان یا مهاجران می‌کنند.

حتی در این راه حرف‌های عجیب و غریب هم زده می‌شود که ریشه آن بی‌اعتمادی به اقدامات رسمی است از جمله اینکه می‌خواهند آنان را برای انتخابات بیاورند. ما هنوز نتوانسته‌ایم یک حق طبیعی که قانون هم شده را اجرا کنیم و به فرزندان زنان ایرانی که شوهر خارجی دارند، حق تابعیت بدهیم و فقط درصد اندکی از مشمولین آن تابعیت گرفته‌اند، حالا چگونه ممکن است که به افغانستانی‌های مهاجر یا پناهنده شناسنامه ایرانی داد؟

در این میان برخی از افراد در رسانه‌ها به مخالفت یا موافقت با افغانستانی‌های مهاجر یا پناهنده پرداخته‌اند. برخی نیز مخالفت‌ها را نشانه نژادپرستی می‌دانند. در حالی که بیگانه‌ستیزی دقیق‌تر است. بیگانه‌ستیزی به ویژه در شرایط بد اقتصادی، محمل مناسبی است که مسوولیت اوضاع را از مسوولان اصلی دور کند و به یک دعوای انحرافی و حاشیه‌ای دامن بزند.

مسأله این است که همه کشورهای منطقه باید بکوشند به ثبات و پایداری سیاسی و اقتصادی برسند و از تکانه‌های سیاسی و امنیتی برکنار باشند. در این صورت مهاجرت و حتی دادن تابعیت قاعده‌مند برای هر دو کشورهای مبدا و مقصد مفید است. اتباع خارجی نباید در ایران به صورت غیرقانونی حضور داشته باشند، این کار عوارض فراوانی دارد. باید همه آنان شناسایی یا اخراج شوند یا مجاز به کار و حضور در کشور یا در اردوگاه‌های پناهندگان باشند.

«بی‌سیاستی» از «سیاستِ بد» بدتر است. مردم را در مقابل هم نباید قرار داد. حضور پناهندگان افغانستانی در ایران در چارچوب معقول و حساب‌شده، می‌تواند فرصت باشد و اگر سیاست روشنی حاکم نباشد، می‌تواند به تهدیدی جدی تبدیل شود. باید منصف بود. اخیراً اعلام شد که تعداد پناهندگان ایرانی و افغانستانی که از کانال مانش عبور کرده‌اند بالاترین تعداد است. دوست داریم با هموطنان ما چگونه برخوردی صورت گیرد، پس همان را برای دیگران هم بخواهیم.